

Про корегування судової практики заміни невідбутої частини покарання більш м'яким

Олексій ГОРОХ,
доцент кафедри галузевих
правових наук
Національного університету
«Києво-Могилянська академія»,
кандидат юридичних наук, доцент

Постанова Пленуму Верховного Суду України «Про умовно-дострокове звільнення від відбування покарання і заміну невідбутої частини покарання більш м'яким» від 26 квітня 2002 р. № 2 цьогогоріч «відзначила» свою тринадцяту річницю [1]. У цьому документі Пленум Верховного Суду України висловив свою позицію, зокрема, щодо правил застосування судами ст. 82 Кримінального кодексу (далі – КК) України.

Вивчення нами практики застосування судами норм про заміну невідбутої частини покарання більш м'яким (вивчено 520 рішень судів України) дає змогу зробити висновок про те, що суди в цілому правильно застосовують положення ст. 82 КК України. Водночас внаслідок невирішеності Пленумом Верховного Суду України низки питань у цій сфері практика застосування декотрих норм про заміну невідбутої частини покарання більш м'яким є доволі неоднозначною.

Не сприяють стабільності судової практики в аналізованій сфері й положення кримінально-правової доктрини. Проблемам заміни невідбутої частини покарання більш м'яким присвятили дисертаційні та монографічні дослідження такі, зокрема, українські юристи, як О.О. Дудоров, В.П. Герасименко, Н.В. Коломієць, Є.О. Письменський, С.В. Сахнюк, В.В. Скибицький, В.І. Тютюгін, О.В. Ус, І.С. Яковець, А.М. Яценко. Однак доводиться констатувати, що у дослідженнях цих та інших вітчизняних криміналістів погляди щодо правил застосування ст. 82 КК України нерідко відрізняються (що природно внаслідок існування авторської позиції), а подекуди є доволі спірними. Конкретні пропозиції до аналізованої постанови Пленуму Верховного Суду України юристами висловлюються нечасто.

Отже, метою цієї статті є розробка на основі узагальнення судової практики та поглядів юристів змін і доповнень до постанови Пленуму Верховного Суду України «Про

умовно-дострокове звільнення від відбування покарання і заміну невідбутої частини покарання більш м'яким» від 26 квітня 2002 р. № 2 (далі – Постанова).

Зазначимо, що в раніше опублікованих працях ми висвітлили окремі проблеми застосування норм про заміну невідбутої частини покарання більш м'яким [2–8]. Нами також були висловлені пропозиції щодо удосконалення судової практики в означеній сфері, що є «розпорошеними» по різних публікаціях. Тому в цій науковій роботі ми концентровано акцентуємо на конкретних пропозиціях щодо змін та доповнень до зазначеної вище постанови Пленуму Верховного Суду України. Водночас вважаємо, що з урахуванням значної емпіричної бази нашого дослідження розроблені нами правила застосування положень ст. 82 КК України вже можуть бути використані в практиці застосування закону юристами.

Про види основних покарань, невідбута частина яких може бути замінена більш м'яким. Відповідно до ч. 1 ст. 82 КК України, основними покараннями, невідбута частина яких може бути замінена засудженому на більш м'яке, є лише *обмеження волі* та *позбавлення волі на певний строк*. На цьому, до речі, наголошено і в пункті 4 аналізованої Постанови.

Водночас у пункті 8 постанови Пленуму Верховного Суду України «Про практику призначення військовослужбовцям покарання у виді тримання в дисциплінарному батальйоні» від 28 грудня 1996 р.

№ 15 (зі змінами, внесеними згідно з Постановою Верховного Суду України від 26 грудня 2003 р. № 17), зокрема, зазначено: «... відповідно до статей 81, 82 КК України, до осіб, які відбувають покарання в дисциплінарному батальйоні, може бути застосовано умовно-дострокове звільнення від відбування покарання й *заміна невідбутої частини покарання більш м'яким* (курсив – авт.) лише у тому разі, коли вони сумлінною поведінкою та ставленням до праці довели своє виправлення. Дані про це повинні бути досліджені в судовому засіданні».

Отже, в розпорядженні юристів для користування є дві постанови Пленуму Верховного Суду України, в яких діаметрально протилежно висвітлена позиція вищої судової інстанції щодо одного й того самого питання. В одній постанові, від 26 квітня 2002 р. № 2, Пленумом чітко визначено, що основними покараннями, невідбута частина яких може бути замінена засудженому на більш м'яке, є лише *обмеження волі та позбавлення волі на певний строк*, а в іншій, від 26 грудня 2003 р. № 17, Пленум до таких основних покарань зарахував також і *тримання в дисциплінарному батальйоні військовослужбовців*.

З урахуванням того, що положення Постанови від 26 грудня 2003 р. № 17 суперечать кримінальному законодавству, пункт 8 цієї постанови необхідно викласти у такій редакції: «... відповідно до статті 81 КК України, до осіб, які відбувають покарання в дисциплінарному батальйоні, може бути застосовано

умовно-дострокове звільнення від відбування покарання лише у тому разі, коли вони сумлінною поведінкою та ставленням до праці довели своє виправлення».

У судовій практиці трапляються випадки розгляду судами подань про заміну невідбутої частини виправних робіт штрафом на підставі положень не кримінального (!), а кримінально-виконавчого законодавства – у зв'язку із зразковою поведінкою засудженого і його сумлінним ставленням до праці (ч. 2 ст. 46 Кримінально-виконавчого кодексу (далі – КВК) України). Це неправильне застосування закону про кримінальну відповідальність, оскільки таке не передбачено в ч. 1 ст. 82 КК України або в ч. 3 ст. 57 КК України і є підставою для скасування або зміни судового рішення судом апеляційної (пункт 4 ч. 1 ст. 409, пункт 2 ч. 1 ст. 413 Кримінального процесуального кодексу (далі – КПК) України) чи касаційної (пункт 2 ч. 1 ст. 438 КПК України) інстанцій.

З метою недопущення порушень закону судами пункт 4 Постанови від 26 квітня 2002 р. № 2 видається доцільним доповнити положенням у такій редакції: «Заміна невідбутої частини виправних робіт штрафом у зв'язку з тим, що засуджений став на шлях виправлення, не передбачена Кримінальним кодексом України. Тому практику судів, які відмовляють у задоволенні подань (клопотань) про заміну на підставі ч. 2 ст. 46 КВК України виправних робіт штрафом, слід визнати *правильною*».

Про заміну невідбутої частини покарання, визначеного за сукупністю злочинів або вироків. За змістом пункту 12 Постанови, якщо покарання визначено за сукупністю злочинів або вироків, то суд, застосовуючи заміну невідбутої частини покарання більш м'яким, повинен виходити із загального строку покарання, призначеного за сукупністю, і враховувати при цьому положення ч. 4 ст. 82 КК України. Водночас залишається відкритим питання про те, з якого, встановленого у ч. 4 ст. 82 КК України строку, має виходити суд. Тому пропонуємо пункт 12 Постанови доповнити таким, зокрема, положенням: «При умовно-достроковому звільненні від відбування покарання або заміні невідбутої частини покарання, визначеного за сукупністю злочинів або вироків, суд має виходити зі строку покарання, визначеного у ч. 3 ст. 81 КК України або ч. 4 ст. 82 КК України відповідно для більш тяжкого злочину, а при рівному ступені тяжкості злочинів, за які засуджено особу, – зі строку, встановленого для умисного злочину, індивідуального ступеня тяжкості злочинів, що входять у сукупність, тощо».

Обрахування фактичного відбування засудженим покарання. Для вирішення питання про те, чи фактично відбув засуджений передбачений у ч. 4 ст. 82 КК України строк покарання, важливе практичне значення має правильне визначення початкового та кінцевого моменту обрахування відбування покарання.

У зв'язку з цим пункт 5 Постанови видається доцільним доповнити, зокрема, таким положенням: «Для вирішення питання про те, чи фактично відбув засуджений передбачений рішенням суду строк покарання, важливе значення має правильне визначення початкового та кінцевого моменту обрахування відбування покарання. Початок відбування покарання у виді обмеження волі обраховується з дня прибуття і постановки засудженого на облік у виправному центрі (ч. 1 ст. 58 КВК України).

Якщо засуджений до позбавлення волі не тримався під вартою, то строк відбуття покарання такого засудженого необхідно рахувати також з дня його прибуття до колонії, в якій засуджений відбуватиме покарання.

Якщо засуджений утримувався під вартою, то у строк покарання за правилами, передбаченими у ст. 72 КК України, зараховується час попереднього ув'язнення під вартою, а також час слідування під вартою до виправного центру або місця позбавлення волі. Аналогічно має обчислюватися строк відбуття покарання і щодо засудженого до позбавлення волі, який згідно з ч. 1 ст. 89 КВК України був залишений для відбування покарання у слідчому ізоляторі.

Кінцевий момент фактичного відбування засудженим строку покарання визначається відповідно до положень ч. 3 ст. 81 КК України, з урахуванням положень ст. 73 КК України».

Про підставу заміни невідбутої частини покарання більш м'яким.

Підставою заміни невідбутої частини покарання більш м'яким є те, що засуджений став на шлях виправлення. Однак конкретних показників цього стану аналізована Постанова не містить. У зв'язку з цим пропонуємо пункт 2 Постанови доповнити положенням такого змісту: «Підставою заміни невідбутої частини покарання більш м'яким є те, що засуджений став на шлях виправлення, що він має довести своєю сумлінною поведінкою і ставленням до праці.

Сумлінність поведінки засудженого може бути визначена судом через оцінку ставлення засудженого до вчиненого злочину, суспільного життя, режиму виконання чи відбування покарання, майбутнього життя тощо. Загальними показниками сумлінної поведінки, зокрема, є: визнання вини у вчиненому злочині; щире каяття (написання листів-каяття потерпілому, відшкодування завданих збитків або усунення заподіяної шкоди (повне або часткове), повне примирення з потерпілим); відвідування священнослужителя та участь у релігійних обрядах; допомога у розкритті інших злочинів; відмова від негативних зв'язків з кримінальним оточенням та впливу злочинної моралі; підтримання стійкого зв'язку з близькими; відновлення або створення сім'ї; невчинення дисциплінарних, адміністративних чи кримінальних порушень; підвищення освітнього рівня (в тому числі через самоосвіту) та кваліфікації; участь у програмах диференційованого виховного впливу («професія»,

«творчість», «фізкультура і спорт», «духовне відродження», «підготовка до звільнення»); участь у діяльності об'єднань громадян; здоровий спосіб життя; проходження курсів лікування від алкоголізму, наркоманії або іншого захворювання, що становить небезпеку для здоров'я інших осіб.

Про сумлінність поведінки засуджених, що відбувають покарання у виді обмеження волі чи позбавлення волі на певний строк, може свідчити *свідоме і беззаперечне* дотримання режиму відбування покарання та обов'язків, встановлених Правилами внутрішнього трудового розпорядку установ виконання покарання; виконання законних вимог та вказівок адміністрації; культура спілкування з представниками адміністрації та засудженими; подання прикладу для поведінки іншим засудженим; участь у самодіяльних організаціях засуджених та гуртках за інтересами; отримання заохочень, застосованих у порядку, визначеному в ст. 130 КВК України; дотримання засудженим санітарно-гігієнічних правил; прагнення завчасно вирішити питання про трудове та побутове влаштування після звільнення з місць відбування покарання; розробка засудженим плану свого подальшого законслухняного життя; отримання гарантійних листів від сім'ї, що надала згоду на подальше проживання із засудженим, тощо.

Від сумлінної поведінки слід відрізнити пристосування засуджених до вимог адміністрації колонії з метою отримання пільг або уник-

нення покарання, тоді як реальна поведінка свідчить про негативну спрямованість особистості, або коли засуджені дотримуються вимог режиму тільки під контролем з боку адміністрації.

Відмова у заміні невідбутої частини покарання більш м'яким виключно у зв'язку з тяжкістю вчиненого ним злочину або невідшкодуванням ним завданої злочинної шкоди є неправильним застосуванням закону про кримінальну відповідальність.

У разі якщо засуджений за час відбування покарання притягувався до дисциплінарної відповідальності та має стягнення, що погашені, це не є підставою для відмови у застосуванні до нього заміни невідбутої частини покарання більш м'яким. Водночас дані про притягнення засудженого в минулому до дисциплінарної відповідальності повинні братися до уваги з метою підтвердження висновку про наявність динаміки у поведінці засудженого.

Про сумлінне ставлення засудженого до праці може свідчити: зразкове виконання трудових обов'язків; успіхи у змаганнях; підвищення продуктивності праці; покращення якості продукції; зниження собівартості продукції, раціональне використання робочого часу, сировини, матеріалів, енергії тощо; тривала та бездоганна робота; новаторство в труді; запровадження винаходів та раціоналізаторських пропозицій; сприяння масовій технічній творчості; підвищення кваліфікаційних розрядів; проходження виробничо-

го навчання, загальноосвітньої та професійної підготовки, навчання у навчальних закладах; виконання робіт із благоустрою колоній і прилеглих до них територій, а також поліпшення житлово-побутових умов засуджених або допоміжних робіт із забезпечення колоній продовольством (для засуджених до позбавлення волі).

Якщо засуджений не був зайнятий суспільно корисною оплачуваною працею у місцях позбавлення волі, однак систематично виконував лише роботи з благоустрою колоній і прилеглих до них територій, а також поліпшення житлово-побутових умов засуджених або допоміжних робіт із забезпечення колоній продовольством, суд у такому разі має оцінити конкретний вид робіт, що виконував засуджений, кількість відпрацьованого часу та його період, довідки про заохочення.

Про сумлінну працю засудженого додатково може свідчити отримання ним заохочень».

Про види більш м'якого покарання, на яке може бути замінена невідбута частина покарання у виді обмеження або позбавлення волі. У кримінальному законі не визначено конкретних видів більш м'якого покарання, на яке може бути замінена невідбута частина покарання. Не міститься жодних рекомендацій стосовно цього питання і в постанові Пленуму Верховного Суду України «Про умовно-дострокове звільнення від відбування покарання і заміну невідбутої частини покарання більш м'яким» від 26 квітня 2002 р. № 2.

За змістом ч. 1 ст. 82 КК України особам, що відбувають покарання у виді обмеження або позбавлення волі, невідбута частина покарання може бути замінена будь-яким більш м'яким *строковим* видом покарання.

Вважаємо, що пункт 5 Постанови необхідно доповнити таким положенням: «Визначаючи вид та міру більш м'якого строкового покарання, суд з урахуванням ступеня виправлення засудженого (його ставлення до вчиненого злочину, суспільного життя, режиму відбування покарання, майбутнього життя та праці) має орієнтуватися на систему покарань (ст. 51 КК України), в якій покарання розташовані від більш м'якого до менш м'якого. Розглядаючи клопотання (подання) про заміну невідбутої частини покарання у виді позбавлення волі на певний строк, суд може замінити це покарання на обмеження волі, арешт, виправні чи громадські роботи, позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю (у разі, коли злочин, за який засуджений відбуває покарання, був пов'язаний з його посадою або із заняттям ним певною діяльністю).

Невідбута частина покарання у виді обмеження волі може бути замінена арештом, виправними чи громадськими роботами, позбавленням права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю (у разі, коли злочин, за який засуджений відбуває покарання, був пов'язаний з його посадою або із заняттям ним певною діяльністю).

При заміні невідбутої частини покарання більш м'яким засудженому має бути визначене покарання, необхідне і достатнє для його подальшого виправлення та попередження нових злочинів. Більш суворий вид покарання з числа передбачених законом визначається лише у разі, якщо менш суворий вид покарання буде недостатнім для подальшого виправлення засудженого та попередження вчинення ним нових злочинів.

Визначаючи вид більш м'якого покарання у порядку ст. 82 КК України, суди мають враховувати положення кримінального закону щодо неможливості застосування при заміні невідбутої частини покарання певних видів покарань до певних категорій осіб».

У судовій практиці неоднозначно вирішується питання про заміну невідбутої частини покарань у виді обмеження чи позбавлення волі виправними роботами, у разі якщо невідбута засудженим частина цих покарань перевищує передбачену законом максимальну межу покарання у виді виправних робіт. Так, окремі суди відмовляють у задоволенні подань про заміну невідбутої засудженим частини покарань у виді обмеження чи позбавлення волі виправними роботами, оскільки невідбута частина засудженим цих покарань перевищує установлену в ч. 1 ст. 57 КК України максимальну межу виправних робіт у 2 роки [9]. Водночас інші суди вважають, що перевищення невідбутої засудженим частини покарань у виді обмеження чи позбавлення

волі при його заміні встановленою законом максимальною межею виправних робіт не є перешкодою для застосування до засудженого ст. 82 КК України [10]. Остання позиція є більш обґрунтованою.

Передусім зазначимо, що прямої заборони такої заміни ані у кримінальному законодавстві, ані у зазначеній вище Постанові не міститься. Видається, що встановлена законом вимога про необхідність призначення виправних робіт у межах строків, установлених в Загальній частині Кримінального кодексу України для даного виду покарання, зумовлена необхідністю дотримання судом положень Загальної частини цього Кодексу в кожній справі. Закріпивши у ч. 1 ст. 82 КК України аналізоване положення, законодавець тим самим вимагає від суду дотримуватися правил та особливостей застосування окремих видів покарання не лише при визначенні виду та міри покарання за вчинений злочин (пункт 2 ч. 4 ст. 374, ст. 420, пункт 4 ч. 1 ст. 436 КПК України), а й у подальшому при виконанні судового рішення (ст. 537 КПК України). Таке положення є однією із складових загальних засад призначення покарання (пункт 2 ч. 1 ст. 65 КК України), що має свій подальший прояв при вирішенні судом питання про звільнення від покарання, утворюючи в такий спосіб «загальну засаду звільнення від покарання».

Іншими словами, законодавець визначив, що при вирішенні питання про заміну невідбутої частини покарань у виді обмеження

чи позбавлення волі виправними роботами, суд не може призначити виправні роботи на строк більший, ніж 2 роки, і відрахувати в дохід держави більше, ніж 20 відсотків із суми заробітку засудженого (ч. 1 ст. 57 КК України). Те саме стосується і питання про заміну невідбутої частини покарань у виді обмеження чи позбавлення волі іншими більш м'якими видами покарань. Суд при застосуванні ст. 82 КК України не може призначити громадські роботи на строк більший, ніж 240 годин, та більше, ніж 4 години на день (ч. 2 ст. 56 КК України), а арешт на строк більший, ніж 6 місяців (ч. 1 ст. 60 КК України). У свою чергу, при заміні невідбутої частини покарання у виді позбавлення волі обмеженням волі, останнє не може бути призначене на строк більший, ніж 5 років (ч. 2 ст. 61 КК України).

Аналогічний підхід має бути використаний судом і при визначенні мінімальної межі більш м'яких видів покарань, на яке замінюється невідбута частина покарань у виді обмеження чи позбавлення волі. Вона не може бути меншою, ніж та, що передбачена для відповідних більш м'яких видів покарань у ч. 2 ст. 56, ч. 1 ст. 57, ч. 1 ст. 60, ч. 2 ст. 61 КК України.

Та обставина, що невідбута засудженим частина покарань у виді обмеження чи позбавлення волі при їх заміні може перевищувати передбачені законом максимальні межі покарань у виді громадських робіт, виправних робіт, арешту, не є, на нашу думку, перешкодою для

застосування цих покарань. Адже підставою для обрання судом певного більш м'якого виду покарання є ступінь виправлення засудженого. Крім того, необхідно враховувати, що, обираючи більш м'яке покарання, суд не зобов'язаний призначити його виключно у мінімальній чи максимальній межі. Таке покарання може бути призначене на будь-який строк, однак у межах, встановлених у Загальній частині КК України для даного виду покарання.

З урахуванням наведеного, вважаємо, що пункт 4 Постанови варто доповнити таким положенням: «Перевищення невідбутої засудженим частини покарань у виді обме-

ження чи позбавлення волі при його заміні встановленою законом максимальною межею виправних робіт не є перешкодою для застосування до засудженого ст. 82 КК України».

Не претендуючи на вичерпне вирішення питання, вважаємо, що внесення в постанову Пленуму Верховного Суду України «Про умовно-дострокове звільнення від відбування покарання і заміну невідбутої частини покарання більш м'яким» від 26 квітня 2002 р. № 2 зазначених змін та доповнень сприятиме ефективності застосування у судовій практиці норм про заміну невідбутої частини покарання більш м'яким.

1. Про умовно-дострокове звільнення від відбування покарання і заміну невідбутої частини покарання більш м'яким: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 26 квітня 2002 р. № 2 // Вісник Верховного Суду України. – 2002. – № 3. – С. 5–8.
2. Горох О.П. Звільнення від покарання та його відбування: комплексний аналіз норм Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України / О.П. Горох // Кримінальний процесуальний кодекс України 2012 р.: кримінально-правові та процесуальні аспекти: тези доповідей та повідомлень учасників Міжнародної науково-практичної конференції (19–20 вересня 2013 р.). – Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2013. – С. 43–47.
3. Горох О.П. Заміна невідбутої частини виправних робіт штрафом: аспект узгодження норм законодавства кримінального блоку / О.П. Горох // Наука кримінального права в системі міждисциплінарних зв'язків: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 9–10 жовтня 2014 р. / редкол.: В.Я. Тацій (голов. ред.), В.І. Борисов (заст. голов. ред.) та ін. – Х.: Право, 2014. – С. 409–413.
4. Горох О.П. «Бездоганна поведінка» як критерій визначення судом втрати особою суспільної небезпеки / О.П. Горох // Актуальні проблеми кримінального права (пам'яті професора П.П. Михайленка): тези доп. V міжвуз. наук.-теорет. конф. (м. Київ, 21 листопада 2014 р.) [Текст] / ред. кол.: В.В. Чернеї, М.В. Костицький С.Д. Гусарев, С.С. Чернявський та ін. – К.: Нац. акад. внутр. справ, 2014. – С. 30–31.
5. Горох О.П. Види основних покарань, невідбута частина яких може бути замінена більш м'яким на підставі ст. 82 Кримінального кодексу України / О.П. Горох // Наука і правоохорона. – 2014. – № 3. – С. 196–202.
6. Горох О.П. Види більш м'якого покарання, на яке може бути замінена невідбута частина покарання у виді обмеження чи позбавлення волі на підставі ст. 82 Кримінального кодексу України / О.П. Горох // Наука і правоохорона. – 2014. – № 4. – С. 203–210.
7. Горох О.П. Щодо розмежування понять «засуджений став на шлях виправлення» і «засуджений довів своє виправлення» / О.П. Горох // Матеріали міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Політика в сфері боротьби зі злочинністю» [Текст]. – Івано-Франківськ, 2015. – С. 14–17.

8. Горох О.П. Типові помилки при визначенні більш м'якого покарання, на яке заміняється невідбута частина покарання / О.П. Горох // Юридичні могилянські читання – 2015: Всеукраїнська науково-практична конференція: програма та тези. – Миколаїв: Вид-во ЧДУ імені Петра Могили, 2015. – С. 15–18.
9. Архів апеляційного суду Сумської області. Справа № 11-575/08; Архів апеляційного суду Миколаївської області. Справа № 11-756 2008; Справа № 11-471/09; Справа № 784/4581/13; Архів апеляційного суду Автономної республіки Крим. Справа № 122/16927/13-к.
10. Архів апеляційного суду Кіровоградської області. Справа № 11а-583/2009; Архів апеляційного суду Миколаївської області. Справа № 11 88/10; Справа № 784/1319/13.

Горох О. Про корегування судової практики заміни невідбутої частини покарання більш м'яким.

Досліджено вади судової практики щодо заміни невідбутої частини покарання більш м'яким. Висвітлено теоретичні та прикладні проблеми застосування ст. 82 КК України. Запропоновано зміни та доповнення до постанови Пленуму Верховного Суду України «Про умовно-дострокове звільнення від відбування покарання і заміну невідбутої частини покарання більш м'яким» від 26 квітня 2002 р. № 2.

Ключові слова: звільнення від покарання; звільнення від відбування покарання; заміна невідбутої частини покарання більш м'яким; пом'якшення покарання.

Горох А. О корректировке судебной практики замены неотбытой части наказания более мягким.

Исследованы недостатки судебной практики замены неотбытой части наказания более мягким. Освещены теоретические и прикладные проблемы применения ст. 82 УК Украины. Предложены изменения и дополнения к постановлению Пленума Верховного Суда Украины «Об условно-досрочном освобождении от отбывания наказания и замене неотбытой части наказания более мягким» от 26 апреля 2002 г. № 2.

Ключевые слова: освобождение от наказания; освобождение от отбывания наказания; замена неотбытой части наказания более мягким; смягчение наказания.

Horokh O. About adjustment of jurisprudence of replacement of the unserved part of punishment more lenient.

The article investigates the shortcomings of jurisprudence of replacement the unserved part of punishment more lenient. The theoretical and applied problems application of Art. 82 of the Criminal code of Ukraine are covered. Changes and additions to the resolution of Plenum of the Supreme Court of Ukraine «About a grant of parole from punishment serving and replacement of the unserved part of punishment more lenient» of April 26, 2002 No. 2 are offered.

Keywords: release from punishment; release from punishment serving; replacement of the unserved part of punishment more lenient; mitigation of punishment.